

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

พระอาจารย์สงบ มนัสสนุโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรม

ฟังธรรมคือสั่งธรรม สั่งธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเกิดในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเกิดในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสวยวิมุตติสุข วิมุตติสุข สิ่งวิมุตติสุขมันเหนือวิภวภูเขเหนือโลกเหนือสมมุติบัญญัติเหนือวิทยาศาสตร์เหนือการคาดหมายเหนือสิ่งใดๆทั้งสิ้น

ถ้าไม่เห็นสิ่งใดมันพ้นจากโลกไปไม่ได้ มันมีแรงดึงดูด มีแรงโน้มถ่วงที่อยู่ด้วยกันตลอดไป แต่มันมีในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะอะไรล่ะ? มันมีในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะอัสวักขยญาณ อัสวักขยญาณทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาทำลายกิเลสในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว มันเป็นสิ่งสั่งธรรมที่สูงส่ง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม เอหิ ภิกขุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้ ๑,๒๕๐ องค์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้บวชให้ เหมือนพ่อแม่เป็นผู้คลอดออกมาเอง แล้วพ่อแม่ก็เลี้ยงดูสั่งสอนอบรมมาจนเป็นคนที่ดี

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเอหิ ภิกขุเป็นผู้บวชให้ เป็นผู้สั่งสอนให้ เป็นผู้ชี้ทาง เป็นผู้ที่สั่งกิเลสไปเป็นพระอรหันต์เหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นพระอรหันต์ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีกิเลสตัดทอนความทะยานอยากในใจของตน สิ่งสั่งธรรม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระธรรม พระธรรมคือธรรมอันนั้น เวลาธรรมอันนั้นขึ้นมา เห็นใหม่ สั่งธรรมอันนั้นเราเป็นชาวพุทธไง

เราเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาศึกษารวมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะเป็นความว่างๆ ว่างๆ ว่างๆ แต่กูต้องยืนอยู่บนหัวพวก ความว่างนั้น กูต้องยืนอยู่บนหัวมึงเง กูถึงจะว่างเง ถ้ากูอยู่ได้มึงกูว่างไม่ได้ มันไม่ใช่ ความเสมอภาค ความเสมอภาค ความเป็นธรรมเง

ดูสิดูเวลาเกิดภัยพิบัติ ถ้ามันเป็นความเป็นธรรมนะ มีมากเราก็แบ่งปันกันพอประมาณ มีน้อยเราก็แบ่งปันกันโดยความเป็นธรรม ถ้ามันเป็นธรรมมันจะไม่เกินความขัดความแย้งกัน ถ้ามันเป็นธรรม มันไม่เป็นธรรม มันมีผู้เอารัดเอาเปรียบ มันมีผู้แสวงหาผลประโยชน์ แสวงหาผลประโยชน์ในความเดือดร้อนของคน แสวงหาผลประโยชน์ในชีวิตของคน นั่นนะจิตใจคิดด้วยอะไร หน้าไหว้หลังหลอกนะ หน้าตานี้แหม! เป็นผู้มีคุณธรรม หน้าจะรีนเขียว แต่ในหัวใจมันนะ มันเห็นแก่ตัว มันเห็นแก่ตัวเง

ถ้ามันเป็นความเป็นธรรม เห็นไหม ดูเชื้อโรค ความเป็นธรรมก็แบ่งให้เท่ากันใหม่ ต้องติดเหมือนกันหมดใหม่ มันเป็นธรรมใหม่ เป็นธรรมใหม่

สิ่งที่เป็นธรรม เป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรม ทุกสิ่งเรารู้ว่าผิดชอบชั่วดี อะไรที่ชั่ว อะไรที่หยาบ อะไรที่ไม่ดีไม่ควรทำ เราไม่ทำ เพราะทำไปแล้วมันไปลิดรอนสิทธิ์คนอื่น มันไปเอาเปรียบคนอื่นเง คนอื่นนะสิทธิของเขาทุกคนมีสิทธิ์นะ

ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ มนุษย์โง่กว่าสัตว์ เวลาสัตว์ สัตว์ป่า มันอยู่ตามธรรมชาติของมัน มนุษย์อยู่ด้วยกันเป็นสัตว์สังคม สัตว์สังคมต้องมิกติกา ต้องมีกฎหมาย เวลากฎหมายก็รอนสิทธิ์ของเราเง ว่าเป็นสิทธิ์ เป็นสิทธิ์ เป็นสิทธิ์ เป็นสิทธิ์ของเอ็ง แต่เอ็งเหยียบย่ำสิทธิ์คนอื่น เป็นสิทธิ์ของเอ็ง แต่เอ็งทำลายคนอื่น เป็นสิทธิ์ของเอ็ง เขาก็มีสิทธิ์ มันสิทธิ์เหมือนกัน ถ้าสิทธิ์เหมือนกัน เรามีสติมีปัญญาของเรา เรามีสติมีปัญญา

ที่ว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม มันวิมุตติสุขในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นปัจเจกตั้ง สันติปฏิภาณในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีคุณธรรม ไม่มีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก ไม่มีมักใหญ่ใฝ่สูง ไม่มีผลประโยชน์ ไม่มีการเหยียบย่ำทำลายใคร

ที่นี้ถ้ามันเป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามีตัวตนของเรา เรามีกิเลส ตัณหาความทะยานอยากของเรา สิ่งใดที่ว่าเราเป็นธรรม เป็นธรรม เวลาเป็นพรรคฝ่ายค้านมัน พุดดีทุกคนนะ พอเป็นรัฐบาลเหมือนกันหมดเลย พอเป็นฝ่ายค้านมันเห็นผิดหมดเลย นั่นผิด ผิด ผิด ผิด เวลาเป็นรัฐบาล เพราะผลประโยชน์มันอยู่ตรงหน้าใจ เวลาไม่มีผลประโยชน์มาเร้ามันทำ อะไรเป็นคนดีทั้งนั้นนะ ลองมีผลประโยชน์เข้ามา มีกิเลสตัณหาความทะยานอยาก อยากดัง อยากใหญ่ อยากเหยียบย่ำ อยากทำลายคนอื่นเข้ามา มันทำลายเขาแล้ว

แต่ถ้ามันไม่มี เราไม่มี เราเป็นคนเหมือนกัน เสมอภาคเหมือนกัน เราทำอะไรด้วยความ เสมอภาคใจ พระเรามีธรรมและวินัย วินัย วินัยบัญญัติ วินัยต้องตัดสินด้วยความถูกต้อง ผิดถูก ด้วยความชัดเจน ถ้าเป็นธรรม เป็นธรรม เห็นใหม่ เป็นธรรม เวลาธรรมของเรา เด็กมันก็กินน้อยกว่าผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ก็กินมากหน่อย คนแก่ก็กินน้อยหน่อย เพราะคนแก่ชราคร่ำคร่าแล้วกินอะไร ไม่ได้แล้ว คำว่า “ความเป็นธรรม” ใจ

ธรรม เวลาธรรมมันอยู่ที่จิตนิสัย อยู่ที่อำนาจวาสนา อยู่ที่กิเลสหนา กิเลสบาง ถ้ากิเลส คนหนา กิเลสคนหนานะ ไม่ผิด ไม่ผิด ฉันทำดี ฉันทำดี ทำดีของใคร

เวลาทำดี **อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ** ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ตนเท่านั้นเป็นที่พึ่งแห่งตน ตน เท่านั้นเห็นความผิดของตน ตนเท่านั้นที่สำรวจกายกิเลสของตน ตนเท่านั้น แล้วตนอยู่ไหน ไม่ เห็น ส่งออกหมด นี่ใจมันถึงไม่มีใจ สิ่งที่ว่าไม่มี ไม่มี สิ่งที่ทำไม่ได้ใจ

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง ความเป็นอนิจจังมันมีของมันอยู่แล้ว ต้นไม้ภูเขาเลากามัน มีของมันอยู่แล้ว มันแปรสภาพของมันเป็นเรื่องธรรมดา แล้วตัวตนเราละไม่เห็น ไม่เห็น ทุก อย่างก็เป็นธรรมดา ธรรมดาหมดใจ ธรรมดาที่ว่า นี่ใจไม่เป็นธรรมใจ ธรรมดาที่เหยียบย่ำทำลาย เขาใจ ธรรมดาที่จะเอาเปรียบเขาใจ แล้วเอาเปรียบเขา เอาเปรียบเขา นี่เอาเปรียบเขานะ

แต่เวลาเอาเปรียบหัวใจละ หลวงตาท่านสอนนะ หัวใจของเราเรียกร้องความช่วยเหลือ เรียกร้องความช่วยเหลือนะ อยากเป็นอิสระเสรีภาพ ไม่อยากตกอยู่ขังมือของกิเลสตัณหาความ ทะยานอยาก มันเรียกร้องความช่วยเหลือตลอดเวลา แต่เราไม่เคยหันมาดูหัวใจของเราเลยใจ เราไปดูโลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศไป ธรรมะเก่าแก่ง การชนะคะคานกัน แพ้ ชนะกัน เห็นใหม่ มันสร้างเวรสร้างกรรมทั้งสิ้น จะเอาแพ้เอาชนะกันมันสร้างเวรสร้างกรรมทั้งสิ้น

คูสีในทางโลก สุภาพบุรุษไม่รังแกสุภาพสตรี ผู้ที่ไม่ได้ตอบ นี่ใจสิ่งที่ว่ามันเป็นบาปเป็นกรรม ที่ทำร้ายคนที่อ่อนด้อยกว่าไง แล้วทำร้ายคนที่ไม่ตอบโต้ด้วย โอ้โฮ! ยิ่งเป็นเวรเป็นกรรมเลยนะ อนันตริยกรรม ฆ่าพ่อ ฆ่าแม่ ทำให้พระพุทธเจ้าหรือพระโลหิต ทำร้ายพระอรหันต์ เป็นเวรเป็นกรรมทั้งสิ้น

เพราะเขาไม่ได้ไม่ตอบอยู่แล้ว เพราะเขาไม่มีตัวตน เขาไม่มีสิ่งใดที่จะมาคัดค้านอะไรทั้งสิ้น เขามีคุณธรรมในใจของเขา เขามีคุณธรรมในใจของเขาเนะ มันเป็นไปไม่ได้หรอก ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจแล้วจะไม่ทำอะไรไปกระทบกระทั่งคนอื่นเขา มี มันมีทั้งนั้นนะ ในโลกนี้คนเกิดมาแล้วไม่โดนตีฉิฉินินทาเป็นไปไม่ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมนะ มันมีลัทธิเดียรถีย์นิครนถ์ ครองตลาดอยู่แล้วไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเผยแผ่ธรรมๆ ลากสักการะก็เสื่อมหมดละ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เขาจ้างคน เวลาเขาจ้างคนนะจ้างนายธนูไปยิงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วจ้างนายธนูไปยิงคนที่ยิงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จ้างยิง ๘ ต่อ ก็ตัดตอน ๘ ชั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการจนเขาเห็นผิดเห็นถูกเขาบวชหมดเลย

นี่ใจเวลาที่มันมีแรงกระทบกระทั่งคนอื่น กระทั่งเวลาในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านสอน “ภิกษุทั้งหลาย ถ้าเธอโดนเขาตีเตียน โดนเขาตีฉิฉินินทา โดนเขาเหยียบย่ำ ทำลายนะ เธออย่าเสียใจไปเลย อย่าเสียใจไปเลย ให้ดูเราเป็นตัวอย่าง ไม่มีใครโดนโลกธรรม ๘ รุนแรงเท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า” รุนแรงมาก รุนแรงจนจ้างคนมาฆ่า จ้างทั้งสิ้น

แต่ท่านพลิกสถานการณ์จากสิ่งที่เป็นความชั่วร้ายให้เป็นความดีหมดเลย เป็นความดีหมดเลย แล้วท่านทำของท่าน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นศาสดาที่เรากราบไหว้บูชากันอยู่นี้ ที่ท่านเลอเลิศในสติ ในปัญญา ในเมตตาคุณ แล้วท่านจะไม่มีใครมาข้องแะท่านเลยไม่มี เต็มไปหมดเลย แต่! แต่มันเข้าไม่ถึงใจ มันตกอยู่ขอบๆ ข้างนอกนั้นนะ มันไม่เข้าถึงใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรอก เข้าถึงไม่ได้ ถ้าเป็นพระอรหันต์เข้าถึงไม่ได้ เพราะมันมีคุณธรรมในใจอันนั้นไง อุตตสมบัติ สมบัติส่วนตน สมบัติในใจใจ

แต่ของเรา ที่ว่า “ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ” เป็นสมบัติสาธารณะไง สมบัติสาธารณะคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ แล้วเราชวนขวายมีการ กระทำให้เป็นสมบัติส่วนตัว ให้เป็นสมบัติของเราให้ได้ ถ้าเกิดสติ สติยับยั้งความคิดหมดเลย ใ้คิดทำร้าย ใ้คิดเห็นแก่ตัว ใ้คิดที่ไม่เป็นธรรม ไม่เป็นธรรม ทุกคนปรารถนาความสุข เกลียด ความทุกข์ เราก็ไม่ปรารถนาความทุกข์ทั้งสิ้น เราปรารถนาความสุข แต่ที่เราทำอยู่นี้มันอะไร ที่ ทำอยู่นี้มันคืออะไร นี่กรรมแล้วนะ ถ้ามันทันแล้วมันปล่อยวางหมดละ

โลกธรรม ๘ มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศเป็นเรื่องธรรมดา ติดินนินทาเป็นเรื่อง ธรรมดา เขาจะว่าดีว่าชั่วมันเรื่องของเขา ตัวเราต่างหาก เราพิสูจน์ของเราว่าจริงหรือไม่จริง ถ้า ไม่จริงมันเรื่องธรรมดา ใ้เรื่องจะไม่มีเลยมันเป็นไปได้ มันเป็นไปได้ไม่ได้หรอก

เพราะจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ สร้างเวรสร้างกรรมมามหาศาล การสร้างเวรสร้าง กรรมมหาศาล กรรมดีก็มี กรรมชั่วก็มี เวลากรรมมันให้ผลแล้ว กรรมให้ผลก็สาธุ! ยัมรับมัน เรา ทำเอง เราทำเอง เราทำเองไง เราเป็นคนที่มิมรรยาตติงาม ใครๆ เขาก็ไม่ติดินนินทาเรา

แต่ถ้าเรากระชอกโสกฮากอย่างนี้ ทุกคนก็ติดินนินทาทั้งนั้น ความกระชอกโสก ฮาก เห็นไหม แรงของธรรม แรงของธรรม เวลากิเลสมันฟูขึ้นมาในใจ จะบอกว่า คุณหนู คุณหนู มันไม่พังหรอก เวลากิเลสมันฟูมาในใจ มันอยู่จิตใต้สำนึก เวลาหลง ตาทำนองสอนนะ เวลาแสดงธรรมๆ เทศนาว่าการให้ฟังเข้าไปที่จิตใต้สำนึก ให้ฟังเข้าไป ที่อวิชชา ให้มันฟังเข้าไปที่หัวใจที่มันแอบซ่อนอยู่เนี่ย ถ้ามันฟังไปที่นั่นได้ผล พอได้ผล ขึ้นมา การแสดงธรรมจะได้ผลไม่ได้ผล ไม่ใช่ลูบหน้าปะจมูก ลูบหน้าปะจมูกมันก็ลูบ หน้าปะจมูก ล้างหน้าล้างตาวันยังค่ำ ไม่มีวันจบสิ้น

แต่ถ้ามันแทงเข้าไปกลางหัวใจ แทงใจดำนะ คนคนนั้นมันเปลี่ยนพฤติกรรม คน คนนั้นจะเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิด ถ้ามันคิดได้ ถ้ามันมีอำนาจวาสนานะ ถ้าไม่มีอำนาจ วาสนาก็กรรมของสัตว์ เวลาหลงตา ครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการ เห็นไหม เราได้ ทำหน้าที่ของเราแล้ว แสดงธรรมๆ ให้ธรรมเป็นทาน ให้ธรรมเป็นทาน ให้สติ ให้ ปัญญา ให้สามัญสำนึกเขา คิดได้ไม่ได้เรื่องของเข่า มันเรื่องของเข่า เราทำความดีแล้ว เราทำสุดความสามารถแล้ว

สิ่งที่เวลาถ้ามันเป็นธรรม เป็นธรรม ไ้คนที่มันคิดได้นั่นมันคิดได้ ปัจจัยตั้ง สันติปฏิภาณ แล้วถ้ามันคิดได้ปั๊บ อย่างที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม กราบธรรม เราจะกราบความถูกต้องขอธรรม คนดีนะรู้จักผิดชอบชั่วดี อะไรดี อะไรชั่ว พฤติกรรมของเรา เราทำความดีใส่หัวใจของเรา ให้ใจมันมีสัจจะ มีขันติธรรม มันมีขันติธรรม มันมีความอดทนนะ

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ คนที่ด้อยกว่า เด็กๆ มันดิ้นนินทาเราได้ อย่างนี้ประเสริฐ คนที่เสมอกันดิ้นนินทาได้ อย่างนี้ธรรมดา ยิ่งคนมีอำนาจดิ้นนินทาได้ คือคนที่มีอำนาจบอกกล่าวเราฟัง หยาบๆ ไ้คนที่มันด้อยค่าสิ

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมะเป็นธรรมชาติ เราเห็นใบไม้ตก เป็นพระอรหันต์ได้นะ พระอรหันต์ใบไม้มันแก่มันแฉ่มันปลิดจากขั้ว ถ้าคนมีคุณธรรมนะ เออ! ชีวิตก็เป็นแบบนั้น กิเลสมันต้องเป็นแบบนั้นสิ แล้วถ้ากิเลสมันเป็นแบบนั้นเพราะอะไร

เพราะเขาทำความสงบของใจทำสมาธิ สมาธิ ถ้าเขายกขึ้นสูวิปัสสนาได้ ยกขึ้นสูวิปัสสนาเขาใช้สติปัญญาของเขาได้ เวลาใบไม้หลุดจากขั้วมันกระทบเลย เกิดขึ้น ตั้งอยู่ แล้วดับไป คือไตรลักษณ์ เกิดขึ้นคือเราสามารถยกขึ้นสูวิปัสสนาได้ เราสามารถมีสติปัญญาเท่าทันความรู้สึกเราได้ แล้วเวลามันหลุดจากขั้ว มันไปไม่หลุดจากขั้วนะ กิเลสหลุดจากใจ ขาดจากใจ เป็นสมุจเฉตปหาน

ถ้ามันเป็นความจริงนะ แล้วสมุจเฉตปหาน เห็นไหม เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาตรัสรู้ธรรมนะ โลกธาตุหวั่นไหว โลกธาตุไหวหมดเลย แต่ของเราร่างกายไหวหมดเลย ความรู้สึกมันสะเทือนหมดเลย เวลาโลกธาตุหวั่นไหว หวั่นไหวเพราะอะไร เพราะกิเลสมันขาดจากใจ ดังแขนขาด

แล้วทำอะไรกัน ลูบๆ คลำๆ บรรลุธรรม นอนตื่นขึ้นมาเป็นพระอรหันต์ ใครๆ ก็ให้ชื่อตัวเองได้ทั้งสิ้น กิเลสมันหลอกนะ เวลามันหลอก ทุกคนอยากได้คุณงามความดี อยากได้คุณงามความดีต้องกระทำให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เป็นความดีของเรา แล้วเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เวลาเกิดเป็นอริยทรัพย์ขึ้น

มาแล้ว มีอริยทรัพย์ เห็นใหม่ เพราะอะไร เพราะมันหิว มันกระหาย มันทุกข์มันยาก มันเดือนเราตลอดเวลาไ้ เวลาภรรยาก็ขึ้นมามันเดือนเราตลอดเวลาไ้

ถ้าเรามีสติปัญญา เรามีสติปัญญาใคร่ครวญคั่นคว้า ใคร่ครวญคั่นคว้าในงานของหัวใจ ไ้ หน้าที่การงาน สัมมาอาชีพเลี้ยงปากไ้ นี่คือวาสนาของคนนะ คนมีวาสนาทำสิ่งใดประสบความสำเร็จไ้ คนที่อำนาจวาสนาอ่อนด้อยทำอะไรผิดพลาด ทำอะไรไม่สมความปรารถนาผิดพลาดตลอด วาสนาของคนไม่เท่ากันไ้

แต่เวลาจะภาวนา เวลาจะรื้อภพหรือชาติ ต้องทำสัมมาสมาธิเข้ามาในใจของตนไ้ พอเป็นสัมมาสมาธิ มันมีกำลังของมัน ยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ไ้ ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ถ้าปัญญาภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันกำลังใคร่ครวญ กำลังคั่นคว้า กำลังแสวงหากันอยู่ เห็นไปไม้หลุดจากขั้ว คนที่เขาแสวงหา เขาคั่นคว้าไ้

ในพระไตรปิฎกนะ มีพระจะไปถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถามปัญหาธรรมะนี้แหละ แล้วเขาก็ใช้ปัญญาของเขาอยู่ เวลาไปถึงแล้ว ไปถึงใต้กุฏิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝนมันตกหนักไ้ ตกหนักขึ้นมา น้ำมันเจ็งนองไปหมดไ้ น้ำหยดจากชายคาๆ หยดตึงพอมันเป็นฟอง เป็นตุ่มขึ้นมา แล้วมันก็แตกไ้ ถ้ามันอยู่วิปัสสนาทางที่มันเกิดขึ้นมันพิจารณาพร้อมกับกิเลสในหัวใจ ปี! ไม่ขึ้นไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเป็นไตรลักษณ์มันเป็นแบบนี้

ถ้าเป็นอนิจจัง นอนอย่างกับหมูเลย อืม! ความคิดดี อนิจจัง มันเป็นเรื่องโลกๆ มันสามัญสำนึกของโลก ถ้าเป็นธรรมต้องเป็นธรรมอย่างนี้ไ้ นี้พูดถึงอำนาจวาสนานะ ถ้าสิ่งใดที่เป็นธรรมนะ มันเป็นธรรมจากหัวใจแล้ว ข้างนอกมันจะเป็นธรรม แต่ถ้ามันมีกิเลสตัดทอนความทะยานอยากมันเกาะกุมหัวใจ หน้าไหว้หลังหลอก เวลาต่อหน้าทำขึ้นบาน ลับหลังคอดก มีแต่ความทุกข์ความยากนะ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าใครมีโอกาส โอกาสที่ของที่เราจะบริหารจัดการ เราอย่าให้กิเลสมันพู่เราจะสร้างอำนาจวาสนาบารมีของเรา เราจะทำเพื่อประโยชน์กับโลก เพื่อประโยชน์กับบุญกุศลของเราด้วย ความเป็นธรรมๆ ไม่ใช่ของเราก็แล้วแต่ อนุโมทนาทาน อนุโมทนาเห็นเขาทำ

คุณงามความดีแล้วสาธุ! ไม่ใช่เห็นเขาทำความดีแล้วจะทิ่มจะตำ ถ้าเห็นเขาทำความชั่วแล้ว
ส่งเสริมเขา มันไม่ใช่อนุโมทนาทาน

**อนุโมทนาคือหัวใจมันเป็นสุภาพบุรุษ มันมีสติปัญญาเท่าทัน แล้วทำเพื่อ
ประโยชน์ ทำเพื่อประโยชน์ อย่างนี้แหละที่มันจะทำให้จิตใจเข้มแข็ง จิตใจแก่กล้า
แล้วเวลาจะทำภาวนามยปัญญา ปัญญามันเกิดขึ้นมามันมีพื้นฐาน**

จิตใจที่มันอ่อนแอ นั่งก็เจ็บ เดินก็เจ็บ นั่ง ๒ ที่จะเป็นพระอรหันต์ให้ได้ ศึกษาธรรมะของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ ภูิกจะเป็นให้ได้ แล้วเป็นอย่างไรละ มีแม่พิมพ์
ไซ้ไหม ปี้มเอาไซ้ไหม ซี้เอเอาเซเว่นนู่น พระอรหันต์จากเซเว่นมี มึงไปเอาเองนู่น

แต่ถ้าทำจริงนะมันต้องการกระทำความเป็นจริงเป็นจังของเรา ของเราทั้งสิ้น เวลาทาน
อาหาร เราตักใส่ปากเราก็อิมท้อง เวลาภาวนาก็ต้องเป็นสมบัติของเรา แล้วถ้าตักอาหารสารพิช
เข้าไปมันเป็นพิชทั้งนั้น เวลาภาวนาไปแล้วนะ เป็นมิจฉาทิฏฐิความเห็นหลอกลวงเข้าไป ดึงให้
เราหลงทางไปพร้อมกับกิเลส เพราะหลงทางไปแล้วเป็นทางของกิเลส ไปเข้ากับกิเลส กิเลสมัน
ก็ส่งเสริม เห็นไหม เทวทัต เทวทัต ทำให้มีแต่ความเสียหาย

ตั้งสติไว้ เราเกิดเป็นคน ในสังคมมีทั้งดีและเลว เราต้องคัดเลือก คัดแยกของเราเอง อย่า
เชื่อ กาลามสูตร พระพุทธเจ้าสอน อันดับหนึ่งในพระพุทธศาสนามีศาสนาเดียวที่สอน
ไม่ให้เชื่อ อย่าให้เชื่อแม้แต่อาจารย์สอน ต้องพิสูจน์ด้วยการประพฤติปฏิบัติของเรา
อย่าเชื่อ ที่สอนๆ เราอยู่ จริง ไม่จริงยังไม่รู้ ถ้าจริง ไม่จริงอยู่ด้วยกัน พิจารณาไปมันรู้เท่าทั้งนั้น
นะ

**คนจะมีศีลมีความสมบูรณ์ ไม่สมบูรณ์อยู่ด้วยกัน ๑๐ ปี ๒๐ ปีมันเห็นหมดละ ถ้า
เป็นธรรม ธรรมจะรู้ได้ต่อเมื่อพูด ธรรมจะรู้ได้ต่อเมื่อแสดงออกมา ถ้าแสดงออกมามีแต่
ชี้หมูรา ชี้หมาแห้ง มันก็ชี้หมูรา ชี้หมาแห้ง เจริญพร เจริญพร นู่นยังไม่เสร็จ นี่ยังไม่เสร็จ จะเอา
อย่างนั้น ไม่มีอะไรเสร็จหรอก มันแปรสภาพทุกวัน หัวใจต่างหากที่จะให้มันจบได้ ธรรมะของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเข้ามาที่นี่**

ไถ่ของมันเป็นที่อยู่อาศัย มันเป็นที่อยู่อาศัย อารามิกชน ผู้ไม่มีบ้านไม่มีเรือนอาศัย แล้ว
บ้านเรือนของใจละ สมารถทำได้หรือยัง ปัญญาเกิดขึ้นหรือไม่ สิ่งทีพระพุทธเจ้า ศาสนาแห่ง

ปัญญา ปัญญาอะไร ปัญญาเอาชนะตนต่างหาก ปัญญาเอาชนะกิเลสที่มันพู้ขึ้นมา ปัญญาที่มันทุกข์มันยากอยู่นี้ ไม่ใช่ปัญญาจะไปแข่งขันกัน จะไปชิงดีชิงชั่ว ไม่มี

เอาปัญญาแท้ๆ ในพระพุทธศาสนา เอาชนะตนเองให้ได้ อตตนา หิ อตตโน นา โถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แต่ถ้าไม่มีธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีใครทำได้หรอก ไม่มีใครจะมีความรู้ได้ แต่นี้เพราะมันมีพระพุทธศาสนา เราเกิดมาท่ามกลางพระพุทธศาสนา มีอาวุธทุกอย่างพร้อมแล้ว เราพร้อมหรือไม่พร้อมต่างหาก เอวัง